

ProRap 2018

Raad 6 november 2018

9 oktober 2018

Doelstelling ProRap

- Doelstelling ProRap: rapporteren van afwijkingen
- (Vervolg)traject:
  - Behandeling in verzamelcommissie op 31 oktober 2018
  - Formele besluitvorming door gemeenteraad op 6 november 2018

Inleiding

In dit document vindt een actualisatie van het lopende jaar plaats. De ProgrammaRapportage (ProRap) is zoals gebruikelijk in presentatievorm opgesteld. Het document is een rapportage op afwijkingen.

Doelstelling/opzet ProRap

De ProRap is een afwijkingenrapportage, waarbij per programma inhoudelijke afwijkingen/wijzigingen zijn benoemd. De afwijkingen in de budgettaire positie (lasten en baten) staan in een afzonderlijke sheet vermeld. Hierbij wordt per programma het saldo van de wijzigingen toegelicht.

In deze ProRap hebben wij de budgettaire sheet gewijzigd ten opzichte van vorige jaren.

De financiële verordening Gemeente Westland 2017 (art. 7 lid 2) schrijft voor dat per programma een saldo van baten en lasten wordt opgenomen, met inbegrip van de mutaties uit de tussentijdse rapportage.

Hierdoor start elke budgettaire sheet met het saldo van het desbetreffende programma inclusief de hierop door de raad reeds vastgestelde begrotingswijzigingen.

Vervolgens worden de mutaties uit deze ProRap opgesomd, onderverdeeld in:

- a. som van mutaties waarbij er sprake is van een neutraal verloop binnen de totale begroting en er derhalve geen mutatie in het begrotingssaldo plaatsvindt
- b. som van mutaties waarbij er sprake is van een evenredige (en derhalve neutrale) mutatie in de reserves, die een nadeel of voordeel compenseert door respectievelijk een onttrekking of toevoeging aan de reservepositie
- c. som van mutaties waarbij er een voordeel of nadeel ontstaat, hetgeen leidt tot bijstelling van het begrotingssaldo

Het bovenstaande resulteert in een nieuw geraamd saldo per programma.

De ProRap is verder in de “oude” vorm opgesteld en per programma zijn de thema's en accenten uit de begroting 2018 gevolgd. Dit in verband met de verplichte vergelijkbaarheid aan de begroting 2018-2021. Met de raad zal een traject worden gestart om een eventuele nieuwe opzet/vormgeving van de P&C-cyclus en daarin opgenomen instrumenten te bezien.

Voorts is er ten opzichte van voorgaande jaren nog een incidentele wijziging in de ProRap. Het college is na de coalitievorming gestart met het opstellen van het WestlandsProgramma dat inmiddels ook aan u aangeboden is. Dit WestlandsProgramma gaat vergezeld van een uitvoeringsprogramma 2019 dat via een 1e begrotingswijziging in de begroting (bestaand beleid) 2019-2022 wordt verwerkt. Een aantal onderwerpen zoals genoemd in het Uitvoeringsprogramma 2019 vergt in 2018 al actie. In een apart onderdeel worden die onderwerpen en het budget dat dat vergt, genoemd.

Door diverse factoren kan een aantal werkzaamheden in 2018 niet worden uitgevoerd. Dit betekent dat ook het bijbehorende budget niet in 2018 zal worden besteed. Zoals gebruikelijk, ontvangt u daarvoor een verzoek tot overheveling van budgetten. In het kader van de actieve informatie-voorziening doen wij hiervan in deze ProRap bij de verschillende programma's een vooraankondiging.

Aangezien de ProRap uitsluitend melding maakt van afwijkingen ten opzichte van de begroting 2018, mag worden aangenomen dat alle overige (niet in de ProRap vermelde) activiteiten en daaraan verbonden budgetten conform de begroting 2018 worden uitgevoerd.

Resultaat ProRap 2018

Het saldo van deze ProRap bedraagt afgerond € 0,865 mln. nadelig.

Hierdoor ontstaat het volgende verwacht rekeningresultaat 2018:

Saldo begroting (pag. 12 begroting 2018)	€ 1,000 mln. (voordelig)
Amendement opening en positionering WHC	€ 0,100 mln. (voordelig)
1e Actualisatie 2018	€ 0,453 mln. (voordelig)
Saldo na 1 ^e actualisatie	€ 1,553 mln. (voordelig)
ProRap 2018	€ 0,865 mln. (nadelig)
Verwacht resultaat 2018	€ 0,688 mln. (voordelig)

Vervolgtraject ProRap

De presentatie inclusief de toelichtende teksten bij de sheets wordt aan de raad verstuurd. Aangezien daarmee de volledige teksten direct beschikbaar zijn voor de raad, wordt er geen afzonderlijke presentatie aan de raad gegeven. De ProRap wordt, tegelijk met de Begroting 2019-2022, ter besluitvorming aangeboden aan de raad in de vergadering op 6 november 2018.

Programma Economische en Ruimtelijke Ontwikkeling

Thema Aantrekkelijk Westland

Accent: Levendige dorpscentra

- Grondexploitatie centrum Monster; vaststelling verwacht in 2019 in plaats van 2018
- Centrumplan Honselersdijk, verdere uitwerking in 2019
- Bodemsanering terrein Zuidgeestlaan; uitvoering in 2019

Continuïteit van de bedrijfsvoering

- Incentives Bedrijven; doorlopende uitgaven in 2019
- Investeringsfonds MKB; doorlopende uitgaven in 2019
- Inrichting voormalige gemeentehuislocatie Naaldwijk; omzetten budget naar investering
- Groot onderhoud gebouwen; minder onderhoud uitgevoerd

Afwijkingen / wijzigingen in beleid en uitvoering

Vooraankondiging vaststellen grondexploitatie centrum Monster

In de begroting van 2018 is in de grondexploitatie voor de uitwerking van de gebiedsvisie voor de gemeentehuislocatie te Monster een budget van circa € 1,7 mln. opgenomen. Momenteel worden de mogelijkheden voor hergebruik en sloop nader onderzocht, waardoor de verwachting is dat de grondexploitatie in 2019 aan de raad zal worden voorgelegd. Om deze reden zullen wij uw raad een voorstel doen tot overheveling van de resterende gelden naar 2019.

Vooraankondiging centrumplan Honselersdijk

Ten behoeve van de aankoop van een woning binnen het centrumplan Honselersdijk is € 0,5 mln. opgenomen. De verwachting is dat nadere besluitvorming over dit centrumplan in 2019 zal plaatsvinden. Om deze reden zullen wij uw raad een voorstel doen tot overheveling van de resterende gelden naar 2019.

Vooraankondiging bodemsanering terrein Zuidgeestlaan

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 is een budget van € 0,4 mln. naar 2018 overgeheveld voor de bodemsanering terrein Zuidgeestlaan in afwachting van de mogelijke exploitatie van moestuinen. Er heeft zich echter geen initiatiefnemer gemeld. Het College wil de bestemming van het terrein heroverwegen. De sanering van de grond is in verband daarmee opgeschort. Om deze reden zullen wij uw raad een voorstel doen tot overheveling van de gelden naar 2019.

Vooraankondiging overheveling Incentives bedrijven

In 2018 is een aantal projecten opgestart ten behoeve van nieuwe bedrijvigheid, kennis en innovatie, dat pas deels in 2019 financiering nodig heeft. Dit betekent dat ook het bijbehorende budget niet in 2018 zal worden besteed. Om deze reden zullen wij uw raad een voorstel doen tot overheveling van de gelden naar 2019 (€ 150.000).

Vooraankondiging overheveling MKB Investeringsfonds

Het MKB Investeringsfonds is bedoeld voor nieuwe concepten, die onder andere horen bij de visie op winkelgebieden 2025. Bijdragen worden op aanvraag toegekend, waarbij cofinanciering is vereist. Door deze

opzet zijn de aanvragen van derden bepalend voor de tijdsduur die nodig is om het budget te benutten. Wij zullen uw raad een voorstel doen tot overheveling van de gelden uit het MKB Investeringsfonds naar 2019 (circa € 230.000).

Omzetten budget inrichting voormalige gemeentehuislocatie Naaldwijk naar investering

Bij de 1e actualisatie 2017 is voor 2018 een budget van € 400.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de voormalige gemeentehuislocatie te Naaldwijk. Ingevolge de BBV-voorschriften dient deze herinrichting als een investering te worden verantwoord en dient hierop jaarlijks te worden afgeschreven. Wij stellen voor het budget in de reserve Maatschappelijk Nut te storten ter dekking van de kapitaallasten.

In het dekkingsvoorstel behorende bij het Uitvoeringsprogramma 2019 is onder ad. 4 rekening gehouden met een verlaging van de investering naar € 150.000 in verband met een sobere uitvoering rekening gehouden.

Voorziening groot onderhoud gebouwen, minder onderhoud uitgevoerd

Voor het uitvoeren van groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt jaarlijks een onderhoudsplan opgesteld. Doordat besluitvorming over het plan Hofboerderij niet dit jaar plaatsvindt en ook een aantal onderhoudsmaatregelen dit jaar niet worden uitgevoerd, komen de uitgaven ten laste van de voorziening naar verwachting € 426.000 lager uit dan het geraamde bedrag (€ 1,6 mln.). Dit bedrag blijft beschikbaar binnen de voorziening.

Programma Economische en Ruimtelijke Ontwikkeling

Investerings

Bijstellingen (per saldo € 328.850 voordelig):

- BTW compensatie investeringen (voordeel € 117.000);
verwerken compensabele btw
- Bijstelling investeringen TMPG (voordeel € 865.450);
lagere kosten grondaankopen - verkoopkosten
- Bijstelling voorbereidingskrediet transformatiegebied
Wateringen (nadeel € 42.600); meer kosten aan voorbereiding
- Verbouwing Leuningjes (nadeel € 211.000); tijdelijke
aanpassingen - brandveiligheid
- Gebiedsontwikkeling Boomawatering (neutraal € 150.000)
- Herinrichting gemeentelocatie Naaldwijk (nadeel € 400.000)

Afwijkingen / wijzigingen in beleid en uitvoering

Btw compensatie investeringen (voordeel € 117.000)

Op een tweetal uitgevoerde investeringen is alsnog compensabele Btw ontvangen. Het betreft de btw op aanleg van speelplaatsen (€ 10.000) en de restauratie van de kerktoren in Naaldwijk (€ 107.000).

Bijstelling investeringen TMPG (voordeel € 865.450);

In het TMPG is melding gemaakt van de bijstelling van het voorbereidingskrediet voormalige gemeentehuislocatie 's Gravenzande met € 134.550 (als onderdeel van de totale kosten ad € 400.000) en de verlaging van het investeringskrediet Ontsluiting Teylingen met € 1 mln. o.a. doordat een geplande grondvererving niet nodig was. In het dekkingsvoorstel behorende bij het Uitvoeringsprogramma 2019 is onder ad. 4 met deze verlaging rekening gehouden.

Bijstelling voorbereidingskrediet transformatiegebied Wateringen (nadeel € 42.600)

In aanloop naar de ontwikkeling van het transformatiegebied in Wateringen is het noodzakelijk dat het voorbereidingskrediet wordt verhoogd met € 42.600 naar € 92.000. De dekking van deze kosten wordt betrokken bij de verdere ontwikkeling van het gebied.

Verbouwing Leuningjes (nadeel € 211.000)

Voor het uitvoeren van aanvullende brandwerende voorzieningen van het kinderdagverblijf en de bibliotheek in de Leuningjes is een bedrag nodig van € 40.000. Daarnaast zijn er meerkosten voor tijdelijke aanpassingen in de hal (€ 73.000) en aanschaf van stoelen (€ 18.000).

In het raadsvoorstel voor de kredietaanvraag voor tijdelijke ingebruikname De Leuningjes is voorts een afgerond bedrag verwerkt van € 1,8 mln. Het daadwerkelijk benodigd krediet bedraagt € 1,88 mln., zodat nog een aanvulling wordt geraamd van € 80.000.

Gebiedsontwikkeling Boomawatering (neutraal € 150.000)

De werkelijke kosten van de Middenweg-Casembrootlaan zijn hoger uitgevallen dan geraamd. Deze hogere kosten worden veroorzaakt door de vondst van diverse verontreinigingen zoals asbest en oliën. In totaal is een bijraming van € 150.000 noodzakelijk. De huidige opbrengstenraming in deze gebiedsontwikkeling is op basis

van inzichten uit 2015. Actualisering van de opbrengstenraming naar de huidige markt zal naar verwachting leiden tot een hogere opbrengstenraming, waardoor e.e.a. budgettair neutraal kan worden verantwoord.

Inrichting voormalige gemeentehuislocatie Naaldwijk (nadeel € 400.000)

Zoals op de vorige sheet is aangegeven wordt een budget van € 400.000 omgezet naar een investering.

Programma Economische en Ruimtelijke Ontwikkeling

Saldo begroting incl. wijzigingen - € 19.069.247

Mutaties ProRap:

- **Neutraal binnen begroting** - € 179.720

- **Neutraal via reserves** + € 762.602

- **Saldomutaties** + € 142.292

Saldo gewijzigde begroting - € 18.344.073

Verklaring saldomutaties:

- Afstoten vastgoed + € 161.750

- Mutaties < € 50.000 - € 19.458

Totaal + € 142.292

Financiële afwijkingen

Toelichting op saldomutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij dit programma toegelicht:

Afstoten vastgoed

Voor het verkleinen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille wordt ingezet op het afstoten van overtollig vastgoed. In de 1e actualisatie 2018 is aangegeven dat het uiteindelijk resultaat in de(ze) ProRap zal worden meegenomen. De totale netto-verkoopopbrengst komt in 2018 uit op circa € 337.000 (inclusief de verkoop vastgoed ad € 175.250 via het programma Bestuur en Veiligheid, zie daar voor meer toelichting).

Programma Sterke Samenlening

Thema Sociale Kracht

Accent: Sociale Westland agenda

- Subsidieregeling Innovatiefonds; doorlopende uitgaven in 2019

Accent: Goed onderwijs en adequate onderwijsvoorzieningen

- Brede scholen; vastleggen afspraken brede scholen in gebruikersovereenkomsten 1^e helft 2019
- Onderwijskundige vernieuwing; doorlopende uitgaven in 2019

Continuïteit van de bedrijfsvoering

- Sociaal beleidskader; doorschuiven project gewoon thuis

Afwijkingen / wijzigingen in beleid en uitvoering

Vooraankondiging overheveling Subsidieregeling innovatiefonds:

Het innovatiefonds heeft een looptijd tot en met 2020. In 2017 is er een budget van € 329.607 overgeheveld naar 2018. Het doel van het innovatiefonds is over een periode van 2016-2020 tot nieuwe oplossingen te komen binnen het Sociaal domein. Dit wordt niet afgebakend binnen een kalenderjaar.

Aanvragen kunnen het gehele jaar door ingediend worden waardoor er nog geen indicatie gegeven kan worden van de totale besteding in 2018. Wij zullen uw raad een voorstel doen tot overheveling van de resterende gelden naar 2019.

Vastleggen afspraken brede scholen 1^e helft 2019:

Het vastleggen van de afspraken met de brede scholen in gebruikersovereenkomsten is dit jaar niet afgerond. Naar verwachting zal dit de 1^e helft van 2019 zijn.

Vooraankondiging overheveling Onderwijskundige Vernieuwing:

De gelden voor onderwijskundige vernieuwing, die eerder door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld ad. € 600.000 zullen naar verwachting dit jaar niet geheel worden benut. Dit heeft o.a. te maken met voorgenomen uitbreidingsplannen van de Kameleon in 's-Gravenzande, die uit kostentechnische overwegingen niet zijn doorgegaan. Er worden op dit moment nieuwe plannen voorbereid, die naar verwachting volgend jaar aan de orde komen. Wij zullen uw raad een voorstel doen tot overheveling van de resterende gelden naar 2019.

Sociaal beleidskader € 2.421.000 (Budgettaire neutrale mutatie via reserve)

Vanuit het Sociaal Beleidskader (SBK) zetten we in op een aanpak om inwoners anders en dichtbij te ondersteunen. De investeringen uit het SBK dienen op langere termijn de aanspraken op maatwerkvoorzieningen te verlagen. Voor de projecten uit het SBK is in 2018 € 6,5 mln. beschikbaar vanuit de reserve Sociaal domein. De meeste projecten uit het SBK liggen op schema. Echter, voor € 2,4 mln. worden er in 2018 geen uitgaven meer gedaan. Dit betreft vooral uitgaven in het kader van project gewoon thuis. Binnen gewoon thuis zijn middelen beschikbaar voor cofinanciering voor aanpassing van woningen. Door de vele

partijen die hierbij betrokken zijn neemt de uitvoering van dit project meer tijd dan gedacht. Voorgesteld wordt dit overschot op het SBK af te ramen en in 2019 weer toe te voegen aan de reserve Sociaal domein.

Programma Sterke Samenleving

Saldo begroting incl. wijzigingen - € 32.061.978

Mutaties ProRap:

- **Neutraal binnen begroting** - € 286.809

- **Neutraal via reserves** + € 2.421.000

- **Saldomutaties** + € 61.940

Saldo gewijzigde Begroting - € 29.865.847

Verklaring saldomutaties 1° actualisatie:

- Vervroegd aflossing SV Honselersdijk + € 74.500

- Mutaties < € 50.000 - € 12.560

Totaal + € **61.940**

Financiële afwijkingen

Toelichting op saldomutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij dit programma toegelicht:

Vervroegde aflossing SV Honselersdijk € 74.500 (voordelig)

De gemeente heeft ter financiering van de realisatie van kledkamers een garantstelling aan SV Honselersdijk verstrekt. Met deze financiering is een in 1999 verstrekte geldlening van de Gemeente aan SV Honselersdijk boetevrij afgelost. Door de wijze van verwerken in het verleden levert de vervroegde aflossing nu een voordeel op.

Programma Ondersteuning, zorg en participatie

Thema Sociale Kracht

Accent: Participatiemaatschappij met goede basisfuncties dichtbij

- Impuls Armoede en Schulden 2018-2020; extra rijksmiddelen naar 2019

Continuïteit van de bedrijfsvoering

- Budgettaire ontwikkelingen wet BUIG
- Budgettaire ontwikkelingen Sociaal Domein
- Invoering resultaatsturing Wmo; doorlopende uitgaven in 2019

Afwijkingen / wijzigingen in beleid en uitvoering

Extra Rijksmiddelen voor impuls Armoede en Schulden 2018-2020

Via de meicirculaire 2018 zijn er voor de periode 2018-2020 middelen beschikbaar gesteld voor een impuls Armoede en Schulden 2018-2020. Voor 2018 is er een bedrag beschikbaar van € 123.871.

In 2018 wordt een plan van aanpak opgesteld om invulling te geven aan de beschikbare middelen. Voor de (resterende) gelden zullen wij uw raad een voorstel doen tot overheveling naar 2019.

BUIG

In de begroting 2018 is de raming van de inkomsten en uitgaven wet BUIG budgettair neutraal opgenomen met een risico-opslag van 3% (conform de sinds 2014 gehanteerde begrotingssystematiek). Gedurende het jaar vinden er geen mutaties in de begroting plaats. Aan het einde van het jaar zal het voordelig of nadelig saldo op de BUIG worden verrekend met de bestemmingsreserve Werk en Inkomen.

Op basis van de doorrekening van de huidige gegevens kan naar verwachting aan het einde van het jaar een bedrag van circa € 158.000 worden gedoteerd aan de bestemmingsreserve Werk en Inkomen.

Sociaal domein

Voor het sociaal domein wordt in 2018 een budgetoverschrijding verwacht van circa € 6,0 mln. op een totaalbudget van ongeveer € 48 mln. Bij de open einde regelingen Wmo en Jeugd tekorten treden overschrijdingen op, anderzijds zit er een onderschrijding op de Wsw. Het per saldo nadeel wordt opgevangen binnen de reserve sociaal domein:

- De tekorten bij de Wmo worden veroorzaakt door een stijging van het aantal cliënten en de zorgzwaarte van deze cliënten (hierdoor nemen de gemiddelde kosten per cliënt toe). Daarnaast stijgen bij hulp bij het huishouden de tarieven door een verhoging van de cao in de thuiszorgbranche. Tot slot is er sprake van lagere eigen bijdragen Wmo dan begroot.
- Bij jeugdzorg is er sprake van een toename van het aantal cliënten en een toename van het aantal uren zorg per cliënt. Daarnaast heeft er een tariefharmonisatie plaatsgevonden. Tot 2017 was het mogelijk dat voor een zelfde product door verschillende aanbieders een ander tarief werd gedeclareerd. Door de tariefharmonisatie is het mogelijk dat de geleverde zorg niet is veranderd maar de vergoeding wel is

gestegen. Tot slot zijn er signalen dat jeugdigen die geen toegang krijgen tot de wet langdurige zorg bij de gemeente in zorg komen.

De stand van de reserve Sociaal Domein zal op basis van het vorenstaande naar verwachting ultimo 2018 circa € 7,0 mln. bedragen. Dit is inclusief de toevoeging aan de reserve van € 2,4 mln. door de verschuiving van de uitgaven in het kader van het Sociaal Beleidskader (zie programma Sterke Samenleving).

Vooraankondiging overheveling budget invoering resultaatsturing Wmo

Bij de 1^e actualisatie 2018 is een budget beschikbaar gesteld van € 350.950 ten behoeve van de invoering resultaatfinanciering Wmo per 1-1-2019. De activiteiten hiervoor lopen door in 2019.

Om deze reden zullen wij uw raad een voorstel doen tot overheveling van de resterende gelden naar 2019 (via de reserve sociaal domein).

Programma Ondersteuning, zorg en participatie

Saldo begroting incl. wijzigingen - € 58.789.778

Mutaties ProRap:

- **Neutraal binnen begroting** - € **1.785.814**

- **Neutraal via reserves** € **0**

- **Saldomutaties** - € **12.150**

Saldo gewijzigde Begroting - € 60.587.742

Verklaring saldomutaties:

- Veilig thuis - € 100.000

- Mutaties < € 50.000 + € 87.850

Totaal - € **12.150**

Financiële afwijkingen

Toelichting op saldomutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij dit programma toegelicht:

Veilig thuis € 100.000 (nadelig)

Als gevolg van de volumegroei (20% meer meldingen en adviezen t.o.v. 2017) bij de gemeenschappelijke regeling GGD Veilig Thuis wordt de (verplichte) gemeentelijke bijdrage structureel verhoogd met € 100.000. Vanaf 2019 is er nog een extra bedrag nodig van € 67.000 in verband met de kosten voor hogere huurlasten en frictiekosten in verband met verhuizing. Dit is ook vermeld in de begroting van de GGD.

Programma Fysieke Leefomgeving

Continuïteit van de bedrijfsvoering

- Herplanten bomen; gedeeltelijke uitvoering in 2019
- Risico; weersomstandigheden
- Onkruidbestrijding; aangepaste uitvoering

Investerings

Bijstellingen (per saldo € 207.000 voordelig):

- Afhandeling gemeentelijke bijdrage Ronde N223 / Noord Lierweg (neutraal)
- Ombouw Kruising Haagweg–Molenweg (voordeel € 207.000)

Afwijkingen / wijzigingen in beleid en uitvoering

Vooraankondiging herplanten bomen

Bij de aankoop van een perceel aan de Hoefweg te De Lier is een compensatievergoeding ontvangen in het kader van de Boswet van € 214.020 voor het herplanten van het op het betreffende perceel gekapte bosareaal (127 are). De locaties waar dit bosareaal gecompenseerd wordt door middel van het herplanten van bomen zijn Wenzone (circa 55 are) te Poeldijk, Haagweg/Madeweg (circa 39 are) te Monster en Piet Struijkweg (circa 55 are) te Naaldwijk. In 2018 wordt gestart met de locatie Piet Struijkweg. De overige locaties volgen in 2019. Om deze reden zullen wij uw raad een voorstel doen tot overheveling van de resterende gelden naar 2019.

Optreden risico weersomstandigheden

Het weer heeft in 2018 zowel in de winterperiode als in de zomerperiode invloed gehad op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Met name de extreme weersomstandigheden van deze zomer hebben gezorgd voor het optreden van risico's voor zowel het water- en wegenonderhoud als het groenonderhoud. Ook in de resterende periode van 2018 blijft er een kans op extreme weersomstandigheden. Calamiteiten kunnen blijven ontstaan met de daaraan verbonden kosten.

Onkruidbestrijding op verharding zonder chemische middelen (budgettair neutraal)

Om onkruidbestrijding zonder toepassen van chemische bestrijdingsmiddelen te laten voldoen aan de kwaliteitsniveaus zoals vastgelegd in de beheerplannen, is de uitvoeringswijze hierop aangepast. Dit heeft een kostenopdrijvend financieel effect tot gevolg (structureel nadeel € 600.000). Dit financiële nadeel wordt opgelost binnen de exploitatiebegroting.

In de door de raad vast te stellen Gebiedsgerichte Plannen 2019-2022 dienen onder meer de structurele consequenties van deze kostenverhoging in de afwegingen omtrent de kwaliteitsniveaus van onderhoud meegewogen te worden.

Investeringsen

Afhandeling gemeentelijke bijdrage Rotonde N223 / Noord Lierweg (neutraal € 315.000)

De provincie is trekker geweest bij de uitvoering van deze rotonde. De gemeente draagt hierin financieel bij. De rotonde is in 2018 gerealiseerd en de definitieve bijdrage van Westland is vastgesteld op € 1,1 mln. Onderdeel van deze bijdrage is een door de gemeente verkregen subsidie van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) van € 315.000. In het krediet was hiermee geen rekening gehouden. Het krediet "Rotonde N223 Noord-Lierweg / Oostbuurtseweg" kan derhalve neutraal aan uitgaven- en inkomstenzijde met € 315.000 worden bijgesteld.

Ombouw Kruising Haagweg – Molenweg (voordeel € 207.000)

Op basis van een verkeerskundige heroverweging wordt voorgesteld om een verkeersregel installatie (VRI) toe te passen in plaats van de eerder voorgenomen rotonde. De belangrijkste aanleiding voor die heroverweging is een combinatie van gebiedsontwikkelingen (de bouw van ruim 1.200 woningen in Monster-Noord) en de daarvoor benodigde verkeerscapaciteit. Daarbij is de voor de rotonde noodzakelijke grondverwerving problematisch gebleken. Verder was de fietsveiligheid onvoldoende geborgd.

In de voorgenomen VRI-variant zijn die knelpunten opgelost. Omdat de kosten van deze variant lager uitvallen zijn er ook minder inkomsten uit subsidie te verwachten. De planning is dat de aanpassing van kruising in de eerste helft 2019 wordt uitgevoerd.

Het krediet van de ombouw kruising Haagweg – Molenweg wordt omgevormd tot een investering voor zowel de VRI als voor de verharding. Deze omvorming naar de investeringen voor een VRI vindt kapitaallastenneutraal plaats.

Programma Fysieke Leefomgeving

Saldo begroting incl. wijzigingen - € 35.020.244

Mutaties ProRap:

- **Neutraal binnen begroting** - € **41.380**

- **Neutraal via reserves** + € **385.390**

- **Saldomutaties** + € **874.137**

Saldo gewijzigde begroting - € 33.802.097

Verklaring saldomutaties:

- Opbrengst Wabo leges + € 573.637

- Landschapsfonds + € 140.000

- Riolering - € 121.000

- Dekking kosten begraven + € 335.000

- Mutaties < € 50.000 - € 53.500

Totaal + € **874.137**

Financiële afwijkingen

Toelichting op overige mutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij dit programma toegelicht:

Meeropbrengsten Wabo bouwleges € 573.637 (voordeel)

Er zijn door de sterke groei meer aanvragen dan aanvankelijk begroot. Dit heeft met name te maken met grote projecten. Hierdoor worden er meer legesopbrengsten verwacht dan oorspronkelijk in 2018 begroot.

Landschapsfonds € 65.000 (voordeel)

Er is in 2018 € 100.000 begroot als bijdrage aan het landschapsfonds van de Landschapstafel Midden-Delfland. Het heeft geruime tijd geduurd voordat er duidelijkheid was over de opzet van dit fonds. Onze gemeente heeft nog niet besloten of en hoe zij wil deelnemen aan dit fonds.

Voorgesteld wordt om de helft (€ 50.000) van het begrote budget in te zetten voor als dekking van de hogere kosten voor begraafplaatsen (zie programma Dienstverlening en Belastingen).

Naast de begrote bijdrage van € 100.000 wordt voorgesteld het overgehevelde budget landschapsfonds 2016 (€ 90.857) in dit jaar voor € 75.000 aan te wenden als dekking van de hogere kosten voor begraafplaatsen (zie programma Dienstverlening en Belastingen). Het resterende budget (€ 15.000) valt vrij.

Dekking kosten begraafplaatsen

Zie voor verdere toelichting hierop de toelichting bij de hogere kosten voor begraafplaatsen in het programma Dienstverlening en Belastingen.

Riolering

De opbrengst rioolheffing is in totaal € 121.000 hoger dan begroot. Deze opbrengst wordt in dit programma (Fysieke Leefomgeving) verrekend met de voorziening riolering (gesloten circuit). Bij het programma Dienstverlening en Belastingen is de meeropbrengst nader toegelicht.

Als gevolg van personele onderbezetting (door verloop, capaciteitstekort en vacatures) is vertraging ontstaan in werkzaamheden die zijn gerelateerd aan het (afval-)watersysteem. Deze ondercapaciteit heeft ertoe geleid dat

er niet adequaat kon worden geanticipeerd op ruimtelijke ontwikkelingen en bijbehorende beheermaatregelen. Daarnaast neemt de complexiteit van deze watervraagstukken eveneens toe. Dit als gevolg van bijvoorbeeld meervoudig ruimtegebruik en de weging van meerdere belangen (zoals waterbeschikbaarheid en waterbestendigheid, klimaatbestendigheid, wateroverlast in relatie tot wonen, recreatie, (glas)tuinbouw etc.). Dit betekent dat het definiëren van maatregelen meer tijd en capaciteit vergt waardoor een deel van deze werkzaamheden nog niet is uitgevoerd (€ 100.000). Zodra de capaciteit weer op orde is, verwachten we deze werkzaamheden direct in uitvoering te kunnen nemen. De onderschrijding op de begrote kosten in 2018 wordt ook verrekend met de voorziening riolering.

Programma Dienstverlening en Belastingen

Continuïteit van de bedrijfsvoering

- Afvalinzameling; inzet Patijnenburg t.b.v. milieustraten
Minder opbrengsten deelstromen
Hogere opbrengst afvalstoffen heffing
- Begraafplaatsen; hogere kosten beheer en onderhoud

Afwijkingen / wijzigingen in beleid en uitvoering

Afvalinzameling

Ten aanzien van de afvalinzameling zijn er de volgende ontwikkelingen:

Inzet Patijnenburg t.b.v. milieustraten (nadeel € 328.000)

Op 23 mei 2017 heeft de meerderheid van de raad besloten tot de verkoop van de gemeentewerf in 's Gravenzande. In dit voorstel was opgenomen dat er drie maatregelen worden toegepast:

1. Het verruimen van de openingstijden van de werven in Monster en Naaldwijk;
2. Verbeteren van de ophaalfaciliteit van grof vuil aan huis;
3. Verbeteren van de verkeersafwikkeling/ - veiligheid rondom de werf in Naaldwijk.

Om het verruimen van de openingstijden te kunnen bemensen, worden de milieustraten na een investering door Patijnenburg beheerd. Het contract met Patijnenburg is voor vier jaar afgesloten.

Minder opbrengsten deelstromen (nadeel € 116.000)

Door een verlaging van tarieven en vergoedingen (door o.a. marktwerking en een te groot aanbod van de afvalstroom waardoor het niet meer verwerkt kan worden en er extra kosten voor de opslag gemaakt worden) van enkele afvalstromen zijn de verwachte opbrengsten minder dan begroot. Daarnaast worden de uitgaven voor het ophalen en verwerken van het restafval steeds hoger.

Hogere opbrengst afvalstoffenheffing (voordeel € 78.000)

De opbrengst afvalstoffenheffing is in totaal € 78.000 hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de bedragen voor verminderingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van ontvangen bezwaarschriften, lager zijn dan waar in eerste instantie rekening mee gehouden was. Daarnaast is er sprake van een grotere areaaluitbreiding bij woningen dan geraamd.

Verrekening met egaliseriereserve afvalstoffenheffing

De kosten en baten van de afvalinzameling vormen een gesloten circuit. Afwijkingen op de ramingen worden verrekend met de egaliseriereserve afval.

In de begroting 2019 is op de huidige omvang van de egalisatiereserve geanticipeerd door de raad een voorstel tot tariefverhoging van de afvalstoffenheffing. Ook een andere beheerstrategie moet tot lagere kosten leiden. Hiermee wordt de toekomstige aanspraak op de egalisatiereserve beperkt. Vooralnog is de aanneme dat deze effecten de in deze ProRap opgesomde kostenstijging structureel opheffen.

Beheer en onderhoud begraafplaatsen

De kosten voor het begin 2018 afgesloten beeldbestek voor beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen worden naar verwachting € 460.000 hoger dan begroot. Op basis van dit beeldbestek verricht één aannemer alle noodzakelijke werkzaamheden op de zes gemeentelijke begraafplaatsen, conform de met de gemeenteraad afgesproken beeldkwaliteit. In overeenstemming met de systematiek van programmeren wordt voorgesteld om de overschrijding enerzijds te dekken door overheveling van budget uit het Landschapsfonds (vanuit 2016: € 75.000 en 2018 € 50.000) en anderzijds zoeken van oplossingen binnen programma Fysieke Leefomgeving. Hiertoe wordt voorgesteld om 335.000 over te hevelen van programma Fysieke Leefomgeving naar programma Dienstverlening.

Programma Dienstverlening en Belastingen

Saldo begroting incl. wijzigingen + € 9.628.262

Mutaties ProRap:

- **Neutraal binnen begroting** - € **119.647**

- **Neutraal via reserves** - € **368.705**

- **Saldomutaties** - € **293.015**

Saldo gewijzigde begroting + € 8.846.895

Verklaring saldomutaties:

- Rioolheffing + € 121.000

- Begraven - € 460.000

- Mutaties < € 50.000 + € 45.985

Totaal - € **293.015**

Financiële afwijkingen

Toelichting op saldomutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij dit programma toegelicht:

Opbrengst Rioolheffing (€ 121.000 voordelig)

De opbrengst rioolheffing is in totaal € 121.000 hoger dan begroot (woningen: € 76.000 en niet-woningen: € 45.000). Dit wordt met name veroorzaakt doordat de bedragen voor verminderingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van ontvangen bezwaarschriften, lager zijn dan waar in eerste instantie rekening mee gehouden was. Daarnaast is er sprake van een grotere areaaluitbreiding bij woningen dan geraamd. De opbrengst wordt – als onderdeel van het gesloten circuit – toegevoegd aan de voorziening riolering (verwerkt via programma Fysieke leefomgeving).

Programma Bestuur en Veiligheid

Continuïteit van de bedrijfsvoering

- Afstoten vastgoed; verkoop voormalige brandweerkazerne

Afwijkingen / wijzigingen in beleid en uitvoering

Afstoten vastgoed

Vastgoed dat zijn functie verliest wordt in principe afgestoten. Het betreft hier de verkoop van de voormalige brandweerlocatie in Honselersdijk.

Programma Bestuur en Veiligheid

Saldo begroting incl. wijzigingen - € 19.132.845

Mutaties ProRap:

- **Neutraal binnen begroting** + € 66.947

- **Neutraal via reserves** € 0

- **Saldomutaties** - € 93.629

Saldo gewijzigde begroting - € 19.159.527

Verklaring saldomutaties:

- Afstoten vastgoed + € 175.250

- Brand Wittebrug + € 66.750

- Verkiezingen - € 100.000

- Ruimte voor de glastuinbouw - € 210.000

- Mutaties < € 50.000 - € 25.629

Totaal - € 93.629

Financiële afwijkingen

Toelichting op saldomutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij dit programma toegelicht:

Brand Wittebrug € 66.750 (voordelig):

De kosten zijn lager uitgevallen dan geraamd en daarnaast worden de kosten verhaald op de eigenaar.

Extra kosten t.b.v. gehouden verkiezingen

Bij de afgelopen verkiezingen zijn door diverse wetswijzigingen, een strakkere Ministeriële sturing op de verkiezingsorganisatie en het doorvoeren van diverse professionaliseringsslagen extra kosten gemaakt ten opzichte van het huidige budget voor verkiezingen. Meerjarig heroverwegen wij het huidige aantal stembureaus zodat wij op dit moment nog geen structureel extra bedrag ramen.

Ruimte voor de Glastuinbouw/juridische handhaving (Uitvoering project Modernisering teeltareaal in Westland)

In 2015 is voor de intensivering van de handhaving het projectbudget "Ruimte voor de Glastuinbouw" beschikbaar gesteld. Het betreft een project over meerder jaren. Het beschikbare budget voor dit traject is per 1 juli 2018 uitgeput.

Per 1-1-2019 zal op basis van het Berenschotrapport "*Verkenning naar mogelijkheden voor uitvoeren van handhavingstrategie glastuinbouw*" de handhaving glastuinbouw structureel in de organisatie worden ondergebracht. In de begroting 2019-2022 is de benodigde dekking hiervoor opgenomen. Om het huidige project "Ruimte voor de Glastuinbouw" goed te kunnen afronden en de lopende juridische dossiers in 2018 te kunnen afwikkelen is een extra budget van € 210.000 nodig voor de 2e helft van 2018.

Interbestuurlijk toezicht

Ontwikkelingen *

- Financiën (groen, was groen)
  - Structureel sluitend meerjarenperspectief 2019-2022
- Ruimtelijke ordening (groen, was groen)
  - Geen afwijkingen
- Omgevingsrecht (groen, was groen)
  - Voorbereiding uitvoeringsplan 2019 nog niet gestart.
- Monumentenzorg (groen, was groen)
  - Geen afwijkingen
- Archief- en informatiebeheer (oranje, was oranje)
  - In de nieuwe huisvesting aan de Verdilaan beschikt de gemeente Westland over een archiefbewaarplaats die aan de voorwaarden van de archiefregeling voldoet.
- Huisvesting verblijfsgerechtigden (oranje, was oranje)
  - Taakstelling 1^e helft 2018 niet gehaald.
  - Taakstelling 2^e helft 2018; extra inzet op gezet.

Interbestuurlijk toezicht

* Aan de hand van de in de jaarrekening opgenomen rapportage InterBestuurlijk Toezicht wordt in de ProRap aandacht besteed aan de voortgang van de actiepunten per toezichtsdomein. Er wordt steeds aangegeven wat nu de score is (bijvoorbeeld groen) en wat het bij het vorige P&C-document (in dit geval bij de jaarrekening 2017) was (was bijvoorbeeld oranje) zodat de eventuele wijziging goed zichtbaar is. Dit is al enkele jaren een gebruikelijke werkwijze in de ProRap.

Financiën

In de begroting 2019-2022, zoals die eind september is gepresenteerd, is met inbegrip van de financiële effecten van het Collegeprogramma 2018-2022 sprake van een structureel sluitend meerjarenperspectief.

Ruimtelijke ordening

Er zijn geen afwijkingen te melden ten opzichte van de groene score zoals opgenomen bij de jaarrekening 2017.

Omgevingsrecht

Aan de verplichtingen is voldaan. Het jaarverslag 2017 is gereed, evenals het uitvoeringsplan 2018. Het geldende handhavingsbeleid zal in 2019 worden herijkt. Dan wordt het vergunningsbeleid geïntegreerd. De voorbereiding voor het uitvoeringsplan voor 2019 is nog niet gestart wegens een interne herverdeling van taken. Vooral is de capaciteit hiervoor nog niet beschikbaar.

Monumentenzorg

Er zijn geen bijzondere afwijkingen te melden ten opzichte van de groene score zoals opgenomen bij de jaarrekening 2017. Wel heeft de monumentencommissie eerder gevraagd om een visie voor erfgoed. In het huidige instrumentarium voor de ruimtelijke ordening blijkt erfgoed niet goed te kunnen worden beschermd. In het Uitvoeringsprogramma 2019 wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de Nota Cultuur, met daarin aandacht voor het cultureel erfgoed in brede zin.

Archief- en informatiebeheer

In 2017 is de gemeente papierarm gaan werken. Doordat we digitaal zijn gaan werken is er extra fysiek archief aangeboden ter archivering. De achterstanden in wel en niet overgedragen archieven zijn groter dan verwacht.

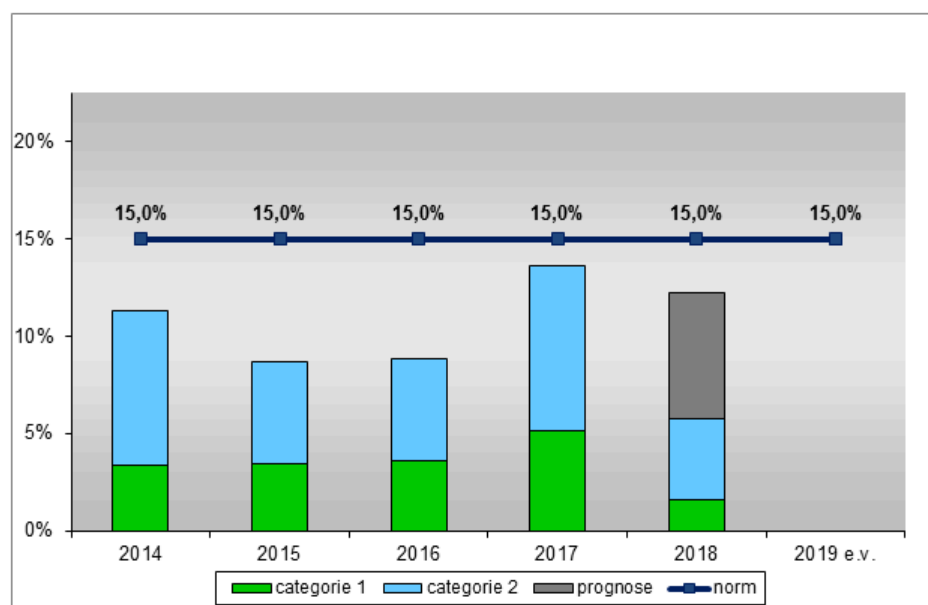
De achterstand in het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen van de overgedragen archieven beslaat 1.400 meter. Er wordt in 2018 een archiefbewerkingplan opgesteld waarin per archiefdeel de wettelijk vereiste mate van en de kosten voor bewerking in kaart worden gebracht. Op basis hiervan wordt door het Historisch Archief Westland (HAW) een reële meerjarenplanning gemaakt met daarin aandacht voor de benodigde middelen.

Huisvesting verblijfsgerechtigden

De achterstand van 2017 komt bovenop de taakstelling van 2018. De taakstelling is hierdoor opnieuw fors. De druk op de sociale woningvoorraad is groot. Mede door de Vestiaproblematiek is de mutatiegraad laag. Bij beschikbaar stellen van woningruimte wordt nagestreefd om balans te vinden tussen de verschillende urgente doelgroepen. Met de woningcorporaties en de COA zijn we in gesprek. Ten einde de taakstelling uit te voeren wordt extra capaciteit vrijgemaakt

Externe inhuur

De verwachte uitgave in 2018 is 12,2% van het P-budget. De inhuur blijft daarmee onder de gestelde norm van 15%.

Externen

In de grafiek is af te lezen hoe de uitgaven aan externen zich ontwikkelen van 2014 naar 2018. De jaarlijkse uitgaven worden afgezet tegen het geldende norm-percentages van 15%.

De totale uitgaven worden opgebouwd ("gestapeld") uit de uitgaven voor externen die ten laste van het P-budget komen (categorie 1) en de externen die ten laste van overige budgetten komen (categorie 2).

Voor 2018 zijn de uitgaven vermeld met peildatum 1 juli 2018 en een prognose voor de resterende periode.

Via het Uitvoeringsprogramma 2019 bent u geïnformeerd over de wenselijk om de kaders rond externen aan te passen en heeft u daarvoor ook concrete voorstellen ontvangen.

Externe inhuur

Kaders externen (ingangsdatum 1-1-2014):

Maximumtarief

Door B&W akkoord bevonden verzoeken tot overschrijding van het maximum tarief:

- 4

Maximale periode inhuur 18 maanden

Door B&W akkoord bevonden verzoeken tot overschrijding van maximum inhuurperiode:

- 3

Voorgenomen verlenging van de maximum inhuurperiode

n.v.t.

Inhuur oud ambtelijk medewerkers

n.v.t.

Kaders externen gemeente Westland

Door het college is in 2018 goedkeuring verleend voor de overschrijding van het maximumtarief voor de inhuur op de volgende functies:

- Applicatiebeheerder GWS
- Civieltechnisch projectleider
- Teammanager Bedrijfsvoering/ Financiële Concernzaken
- Senior-beleidsmedewerker wonen t.b.v. actieprogramma huisvesting arbeidsmigranten

Door het college is goedkeuring verleend voor de overschrijding van de maximum inhuurperiode van 18 maanden voor de inhuur op de volgende functies:

- WMO-toetser
- Zorgconsulent
- Projectleider gebiedsontwikkeling

Voorgenomen verlengingen die overschrijding van de maximum inhuurperiode tot gevolg hebben:
n.v.t.

In 2018 zijn geen inhuurcontracten afgesloten met oud-ambtelijk medewerkers.

Algemene Dekkingsmiddelen (incl. overhead)

Saldo begroting incl. wijzigingen + € 137.285.893

Mutaties ProRap:

- **Neutraal binnen begroting** + € **2.346.423**

- **Neutraal via reserves** + € **126.096**

- **Saldomutaties** - € **733.598**

Gewijzigde Begroting + € 139.024.814

Verklaring saldomutaties:

- Belastingopbrengsten + € 368.000

- Btw - € 274.055

- Rente + € 70.275

- Dividend + € 60.000

- Algemene Uitkering - € 993.505

- Mutaties < € 50.000 + € 35.687

Totaal - € **733.598**

Financiële afwijkingen

Toelichting op saldomutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij dit programma toegelicht:

Afrekening Btw

Van de belastingdienst is vorig jaar een beschikking ontvangen (voordeel € 274.055) over voorgaande dienstjaren met betrekking tot de verrekening van Btw en het Btw-compensatiefonds (Bcf). In de jaarstukken is deze inkomst voorlopig in het voordelig jaarsaldo 2017 (onderdeel Algemene Reserve) gevloeid, aangezien nog onderzocht moest worden op welke investeringen en projecten deze verrekening 2017 betrekking had. In dit jaar is de Btw/Bcf-verrekening verdeeld naar de uiteindelijke projecten en investeringen. Deze toerekening komt nu ten laste van de algemene middelen. Hiermee wordt de eerdere storting in de Algemene reserve in 2017 weer rechtgetrokken.

Renteresultaat (voordeel € 70.275)

Als gevolg van de voortdurende lage rentestanden en de verwachte ontwikkeling van de kasstromen in 2018 komt het renteresultaat € 70.275 hoger uit dan waarmee eerder rekening is gehouden.

Dividend (voordeel € 60.000)

Op basis van de laatste prognoses worden de dividenduitkeringen in de begroting aangepast. Het betreft de dividendraming van JUVA (voorheen Westland infra).

Meeropbrengst Onroerende Zaakbelastingen (voordeel € 368.000)

Op basis van recente jurisprudentie is de verwachte lagere opbrengst als gevolg van de zogenaamde "dijken-vrijstelling" minder dan verwacht. Ook is er nog sprake van een hogere WOZ-waarde hetgeen leidt tot een hogere opbrengst.

Algemene uitkering (nadeel € 993.505)

Op grond van de uitkomsten van de meicirculaire en de recent verschenen septembercirculaire 2018 wordt de algemene uitkering uit het gemeentefonds neerwaarts bijgesteld. De septembercirculaire veroorzaakt een nadelig effect, doordat het accres (=de groei van het gemeentefonds) wordt verlaagd als gevolg van de

verwachting van het Rijk dat de uitgaven in 2018 achterblijven bij de ramingen. Aangezien de omvang van het accres is gekoppeld aan het verloop van de rijksuitgaven, ontstaat nu een negatief effect op het gemeentefonds.

Naast deze reële verlaging van de algemene uitkering wordt in 2018 de uitkering verhoogd voor taken die een navenant effect hebben op diverse budgetten binnen de gemeentelijke begroting. Een en ander verloopt derhalve budgettair neutraal binnen de begroting:

Sociaal domein	€ 1.357.359	(via programma Ondersteuning, Zorg en Participatie)
Voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede	€ 123.871	(via programma Ondersteuning, Zorg en Participatie)
Bonus beschut werken	€ 21.750	(via programma Ondersteuning, Zorg en Participatie)
LBHT-beleid	€ 20.000	(zie programma Sterke Samenleving)
4-jaarlijkse energie-audits	€ 9.000	(via programma Bestuur en Veiligheid)
Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom	€ 124.046	(via programma Sterke Samenleving)
Maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten	€ 7.110	(via programma Sterke Samenleving)
Totaal mutaties naar andere programma's	€ 1.663.136	

Melding in het kader van de Stelpost onvoorziene uitgaven

Op basis van artikel 5, lid 4 van de Financiële verordening gemeente Westland 2017 melden wij in deze ProRap dat wij van de post voor onvoorziene uitgaven een bedrag van € 66.750 hebben onttrokken met betrekking tot het incident De Wittebrug in Poeldijk.

Zie verder ook onder programma Bestuur en Veiligheid.

Reservemutaties

Saldo begroting incl. wijzigingen + € 18.713.186

Mutaties ProRap:

- Economische en Ruimtelijke Ontw.	- €	762.602
- Sterke Samenleving	- €	2.421.000
- Ondersteuning, zorg en participatie	€	0
- Fysieke Leefomgeving	- €	385.390
- Dienstverlening en Belastingen	+ €	368.705
- Bestuur en Veiligheid	€	0
- Algemene Dekkingsmiddelen	- €	126.096
Gewijzigde Begroting	+ €	15.386.803

Financiële afwijkingen

Toelichting op reservemutaties (> € 50.000), voor zover niet eerder bij het desbetreffende programma toegelicht:

Reservemutaties met betrekking tot het programma Economische en Ruimtelijke ontwikkeling

Bouwgrondexploitatie (budgettair neutraal met reservemutatie)

De mutaties in de bouwgrondexploitatie zijn voor de begroting inclusief reservemutaties per saldo budgettair neutraal. De voornaamste bijstellingen in de bouwgrondexploitatie zijn:

De geraamde grondverkoop nemen toe met € 4,6 mln. De in 2019 geraamde grondverkoop in Hoogeland worden nu in 2018 verwacht. De grondverkoop aan OBWZ zijn in 2018 geraamd op € 40 mln., waarvan circa € 20 mln. onzeker is. Verkoop hiervan hangt af van de evaluatie van de convenantsbijdragen en aanvullende garantstelling binnen het verstrekte mandaat.

Enkele aankopen binnen de Westlandse Zoom zullen niet in 2018 plaatsvinden waardoor de raming met € 8,3 mln. kan worden verlaagd. De raming van de kosten van bouw- en woonrijpmaken wordt verlaagd met € 1,9 mln. Verschillende werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2019.

De geraamde storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen vanuit project Liermolen en Molensloot wordt nu verwacht in 2019 en 2020.

Doordat de kosten en opbrengsten binnen de bouwgrondexploitatie op de balans worden geactiveerd, zijn de mutaties voor de begroting per saldo neutraal.

Subsidie aardwarmteproject

Op 25 augustus 2016 is er vanuit de Westland Agenda aan Geopower Oudcamp een beschikking gestuurd waarin is meegedeeld dat aan Geopower Oudcamp B.V. subsidie is verleend voor een aardwarmteproject tot een maximaal bedrag van € 250.000. In deze beschikking is meegedeeld dat de subsidie is toegekend onder de opschortende betalingsvoorwaarde dat de subsidie zou worden uitbetaald als de verzekeraar Geopower Oudcamp zou aanspreken op het eigen risico voor de CAR (Construction All Risk) verzekering. Inmiddels is gebleken dat de opschortende voorwaarde zich heeft voorgedaan en is de gemeente Westland genoodzaakt geworden de subsidie uit te keren ten laste van de reserve garantie aardwarmte.

Duurzaamheidsfonds

Ten behoeve van het verplaatsen van woningen is reeds een subsidie van Provincie Zuid-Holland ontvangen van € 490.000. Hierdoor kan de geraamde onttrekking aan de reserve Duurzaamheidsfonds met eenzelfde bedrag worden verlaagd. Voorts worden de resterende geraamde uitgaven uit het Duurzaamheidsfonds (Energy Challenges op scholen en pilot sociale huurwoningen 2 labelstappen energiezuiniger) afgeraamd en overgeheveld naar 2019.

Lagere besteding in het kader van de invoering omgevingswet

Als gevolg van het aantreden van het nieuwe college zijn werkzaamheden herijkt en vinden werkzaamheden later plaats. Het resterende budget in 2018 (€ 450.000) zal daarom worden doorgeschoven naar het volgende jaar.

Bestemmingsreserve Volkshuisvesting

In aanvulling op de bij de Kadernota 2019 verwerkte actualisatie van de bestedingsplannen wordt het niet bestede deel in 2017 (€ 292.092) van de reeds besloten stortingen/onttrekkingen aan de reserve volkshuisvesting overgeheveld naar met name het eerstvolgende begrotingsjaar (i.c. 2018).

Huurgarantie voor het Lentiz-gebouw

In de ProRap 2017 is aangegeven dat het resterende bedrag voor de huurgarantie voor het Lentiz-gebouw (€ 500.000) wordt overgeheveld naar 2018. Dit wordt thans in deze ProRap verwerkt.

Reservemutaties met betrekking tot het programma Fysieke leefomgeving

Optimaliseren werken wegen

We hebben werkzaamheden integraal gerealiseerd (zowel investeringen als reguliere budgetten) met beschikbare capaciteit in de organisatie. Hiermee voldoen we aan kwaliteitsniveaus zoals opgenomen in de beheerplannen en is gebleken dat de beschikbare reserve in 2018 niet hoeft te worden aangesproken (€ 285.000).

Bewaking Naaldwijk centrum

De tijdelijke fietsenstalling die wordt geplaatst aan de Stokdijkkade in Naaldwijk, is nog niet gerealiseerd. Aansluitend op de realisatie zal de bewaking nodig zijn. Dit vindt plaats in 2019. Derhalve verschuift het desbetreffende budget (€ 51.500) naar 2019, evenals de dekking hiervan uit de bestemmingsreserve Regionale Verkeersprojecten.

Reservemutaties met betrekking tot het programma Algemene dekkingsmiddelen

Masterplan digitaliseren

Op basis van actuele inzichten kan de verdeling van het budget over de diverse jaren worden bijgesteld. Concreet betekent dit dat het budget in 2018 met € 126.096 kan worden verlaagd. Dit bedrag blijft via de algemene reserve beschikbaar voor volgende jaren. Hierdoor is deze mutatie budgettair neutraal.

Uitvoeringagenda 2019 , jaarschijf 2018

- Schoolmaatschappelijk werk/kleine culturele initiatieven	- €	48.000
- Dekking reserve Sociaal Domein	+ €	48.000
- Maatregelen veiligheid ondermijning	- €	20.000
- Onderwijshuisvesting IHP	- €	25.000
- Klimaatadaptatie	- €	25.000
- Opstellen Mobiliteitsvisie Westland 2030	- €	80.000
- A4 veilingroute A20	- €	50.000
- Versterken organisatie	- €	891.000
- Dekking reserve Sociaal Domein	+ €	280.000
Totaal	€	811.000

- Investering reconstructie begraafplaatsen 2018
- Voorbereidingskredieten uitvoeringsmaatregelen kustvisie
- Investeringen en voorbereidingskredieten zettingsproblematiek De Lier

Uitvoeringsagenda 2019, jaarschijf 2018

Het college is na de coalitievorming gestart met het opstellen van het WestlandsProgramma dat inmiddels ook aan u aangeboden is. Een aantal onderwerpen zoals genoemd in het Uitvoeringsprogramma 2019 (UP 2019) vergt in 2018 al actie. In deze ProRap zijn de budgettaire mutaties voor 2018 opgenomen.

Vorbereiding UP 2019: Schoolmaatschappelijk werk en kleine culturele initiatieven (€ 48.000)

De uitbreiding van het schoolmaatschappelijk werk is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2019 (pagina 40). Gezien looptijd van de schooljaren die hierop van invloed zijn, wordt dit budget in 2018 geraamd voor de uitvoering.

Vorbereiding UP 2019: Maatregelen Veiligheid Ondermijning (€ 20.000)

Het college heeft ondermijning als prioritair thema benoemd in het Uitvoeringsprogramma 2019 (pagina 18, maatregel 26). Om in 2018 deze maatregel voor te bereiden en (deels) uit te voeren wordt dit budget geraamd.

Vorbereiding UP 2019: Onderwijshuisvesting IHP (€ 25.000)

De actualisering van het IHP maakt onderdeel uit van de Werkagenda waar het college mee is gestart (nr. 16). Om in 2018 deze maatregel voor te bereiden en (deels) uit te voeren wordt dit budget geraamd. Voor een verdere uitwerking van het IHP is maatregel 32 in het UP2019 opgenomen.

Vorbereiding UP 2019: Klimaatadaptatie (€ 25.000)

In het UP2019 is klimaatadaptatie opgenomen onder maatregel 46 en 47. Om in 2018 deze maatregel voor te bereiden en (deels) uit te voeren wordt dit budget geraamd.

Vorbereiding UP 2019: Opstellen Mobiliteitsvisie Westland 2030 (€ 80.000)

Het opstellen van een Mobiliteitsvisie is zowel in de Werkagenda (nr. 7) als in het UP2019 opgenomen (maatregel 48). Om in 2018 deze maatregel verder voor te bereiden en (deels) uit te voeren wordt dit budget geraamd.

Vorbereiding UP 2019: A4 veilingroute A20 (€ 50.000)

Om maatregel 49 uit het UP 2019 in 2018 voor te bereiden wordt dit budget geraamd.

Vorbereiding UP 2019: Versterken organisatie

Onder maatregel 5 "Versterken organisatie" valt in het Uitvoeringsprogramma 2019 het volgende te lezen:

"De organisatie is de afgelopen periode onder druk komen staan door opgelegde bezuinigingen, nieuwe ontwikkelingen en een toenemende vraag . Uitbreiding van formatie is noodzakelijk om een basisniveau van dienstverlening te kunnen (blijven) garanderen. Voor een deel kan die uitbreiding worden gedekt uit bestaande budgetten (Sociaal Domein, Ruimtelijk Domein en leges), voor het andere deel is aanvullend budget noodzakelijk (€ 2,6 miljoen)."

Ter voorbereiding op het Uitvoeringsprogramma 2019 is het noodzakelijk om reeds in 2018 een aantal maatregelen te nemen. Deze maatregelen zijn noodzakelijk om een aantal knelpunten in de gemeentelijke dienstverlening op te lossen en daarmee aan de gestelde kaders en servicelevels te voldoen. Dit vergt extra capaciteit in zowel primaire als ondersteunende processen. Ook het tijdig afwickelen van (vergunning)aanvragen vergt extra inzet en daarnaast zullen werkzaamheden moeten worden uitgevoerd om volgend voorjaar de diverse visies te kunnen opleveren. Dit, samen met voorbereidende werkzaamheden op het gebied van werving en selectie, werkplekinrichting et cetera die nodig zijn om de versterking van de organisatie in 2019 te kunnen invoeren, zorgt ervoor dat voor 2018 een netto budget van € 0,6 mln. gevraagd wordt (waarvan € 0,15 mln. materieel budget). Daarnaast worden hogere (leges)inkomsten (Wabo, RNI-gelden) en budget Sociaal Domein ingezet ter dekking van extra benodigde capaciteit.

Investerings:

Vorbereiding UP 2019: kustvisie (voorbereidingskredieten 2x € 50.000)

De Kustvisie maakt onderdeel uit van de Werkagenda (nr. 2) en het UP2019 (maatregel 42). Om in 2018 deze maatregel verder voor te bereiden en (deels) uit te voeren worden voorbereidingskredieten gevraagd.

Vorbereiding UP 2019: Zettingsproblematiek De Lier – riolering:

a. Fase 1 Meidoornhof e.o.

De investering voor de riolering bedraagt € 1.219.000

b. Fase 2 Esdoornstraat e.o.

Een voorbereidingskrediet wordt gevraagd van € 150.000

c. Fase 3 (Wilgenstraat e.o.)

Een voorbereidingskrediet wordt gevraagd van € 50.000

Wij willen de gevolgen van wateroverlast en droogte in de toekomst beperken en, binnen de mogelijkheden van de gemeente, de oorzaken ervan wegnemen.

De investeringen met betrekking tot de zettingsproblematiek in De Lier betreffen de volledige integrale reconstructie van enkele van de meest verzakte delen van de Bomen- en Druivenbuurt in De Lier. De raad is in november 2017 geïnformeerd over de voorgestelde aanpak.

Vorbereiding UP 2019: Reconstructie begraafplaatsen jaarschijf 2018 (investering € 600.000)

In het Beheerkader begraafplaatsen is vastgesteld dat er op alle 6 gemeentelijke begraafplaatsen investeringen noodzakelijk zijn om de begraafplaatsen ook in de toekomst bruikbaar te houden. Het gaat o.a. om herinrichten o.b.v. moderne eisen na grootschalig ruimen van graven, toevoegen voorzieningen, vervanging bestaande paden en investeringen aan de gemeentelijke aula's.

Totaaloverzicht mutaties 1^e actualisatie 2018

Programma (bedragen x € 1.000)	Saldo incl. wijzigingen	ProRap	Gewijzigd Saldo
Economische en Ruimtelijke Ontw.	€ -19.069	€ 725	€ -18.344
Sterke Samenleving	€ -32.062	€ 2.196	€ -29.866
Ondersteuning, Zorg en Participatie	€ -58.790	€ -1.798	€ -60.588
Fysieke Leefomgeving	€ -35.020	€ 1.218	€ -33.802
Dienstverlening en Belastingen	€ 9.628	€ -781	€ 8.847
Bestuur en Veiligheid	€ -19.133	€ -27	€ -19.160
Algemene Dekkingsmiddelen	€ 137.286	€ 1.739	€ 139.025
Werkagenda 2018 WP 2018-2022	€ 0	€ -1.139	€ -1.139
<i>Saldo voor reservemutaties</i>	€ -17.160	€ 2.133	€ -15.027
Reservemutaties	€ 18.713	€ -2.998	€ 15.715
Totaal	€ 1.553	€ -865	€ 688

Ontwikkeling saldo

De Kadernota 2019 (waarin verwerkt de 1^e actualisatie 2018) sloot met een voordeel van € 453.000.

Dit voordeel wordt nu gecorrigeerd met het saldo van deze ProRap (afgerond € 0,865 mln. nadelig)

Hierdoor ontstaat het volgend verwacht rekeningresultaat 2018:

Saldo begroting (pag. 12 begroting 2018)	€ 1,000 mln. (voordelig)
Amendement opening en positionering WHC	€ 0,100 mln. (voordelig)
1e Actualisatie 2018	€ 0,453 mln. (voordelig)
Saldo na 1 ^e actualisatie	€ 1,553 mln. (voordelig)
ProRap 2018	€ 0,865 mln. (nadelig)
Verwacht resultaat 2018	€ 0,688 mln. (voordelig)

Beslispunten Raad

- De ProRap inclusief bijbehorende begrotingswijziging met een nadelig saldo van € 0,865 mln. vast te stellen
- Het nadelig saldo onder te brengen in het voorlopig rekeningresultaat 2018, dat hierna € 0,688 mln. (voordelig) bedraagt
- Diverse investeringskredieten bij te stellen overeenkomstig de gepresenteerde sheets met betrekking tot de voortgang van het investeringsprogramma en werkprogramma (verhoging uitgaven ad € 1.598.850, verhoging inkomsten ad € 15.000)